

Часопис / *Journal*

◇ Е К О Н О М И К А П О Љ О П Р И В Р Е Д Е ◇
◇ *E c o n o m i c s o f A g r i c u l t u r e* ◇

Основан 1954. године / *Established 1954*

Издавачи / *Publishers*

Научно друштво аграрних економиста Балкана, Београд
The Balkan Scientific Association of Agrarian Economists
Институт за економику пољопривреде, Београд (Србија)
Institute of Agricultural Economics, Belgrade
Академија економских наука, Букурешт (Румунија)
Academy of Economic Studies, Bucharest (Romania)

Главни и одговорни уредник / *Editor in Chief*

Проф. др Милан Р. МИЛАНОВИЋ

Уређивачки одбор / *Editorial Board*

др Зорица ВАСИЉЕВИЋ	Prof. Đojo ARSENOVIĆ, Ph.D., Faculty of Agriculture, East Sarajevo, BiH
др Бранислав ВЛАХОВИЋ	Prof. Ioan DAVIDOVICI, Ph.D., Institute for Agriculture Economy, Bucharest, Romania
др Владимир ГРБИЋ	Tomaš DOUCHA, Ph. D., Research Institute of Agricultural Economics, Prague, Czech Republic
др Милан Р. МИЛАНОВИЋ	Prof. Margaret LOSEBY, Ph. D., Facolta di Agraria-Dipartimento DECOS, Viterbo, Italy
др Радован ПЕЈАНОВИЋ	Prof. Mile PESHEVSKI, Ph. D., Faculty for Agricultural Science and Food, Skopje, Macedonia
др Весна ПОПОВИЋ	Др Алевтина ЛИТВИНОВА АЛЕКСАНДРОВНА, Волгоградская государственная сельскохозяйственная академия, Российская Федерация
др Симо СТЕВАНОВИЋ	
др Жаклина СТОЈАНОВИЋ	Prof. Sandor SOMOGY, Ph.D., Faculty for Agricultural Science, Keszthely, Hungary
др Данило ТОМИЋ	Prof. Jernej TURK, Ph.D., University of Maribor, Faculty of Agriculture, Slovenia
др Драго ЦВИЈАНОВИЋ	
др Миладин ШЕВАРЛИЋ	

Лектор / *Lecturer*

Ана ПЕТРОВИЋ

Адреса уредништва / *Editorial office*

БЕОГРАД, Волгина 15; тел/факс (+381) 11/ 2972-848; E-mail: office@mail.iep.bg.ac.rs
elgrade, Volgina 15; tel/faks (+381) 11/ 2972-858; E-mail: office@mail.iep.bg.ac.rs

UDC 338.43:63

YU ISSN 0352-3462

ЕКОНОМИКА ПОЉОПРИВРЕДЕ
ECONOMICS OF AGRICULTURE

58.

Београд, јануар-март, 2011. године
Belgrade, January-March, 2011

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ / *EDITORIAL COUNCIL*

мр Душан АНТОНИЋ	Агробанка, Београд
др Богдан БУЛАТОВИЋ	Биотехнички факултет, Подгорица
др Биљана ВЕЉКОВИЋ	Агрономски факултет, Чачак
др Снежана ЂЕКИЋ	Економски факултет, Ниш
др Милутин ЂОРОВИЋ	Пољопривредни факултет, Београд
др Ђорђи ЂОРЂЕСКИ	Факултет за пољопривреду и исхрану Скопље
др Драгић ЖИВКОВИЋ	Пољопривредни факултет, Београд
др Ковиљко ЛОВРЕ	Економски факултет, Суботица
др Мирослав МАЛЕШЕВИЋ	Институт за ратарство и повртарство, Нови Сад
Viktor MANOLE, Ph.D.	Academy of Economic Studies, Bucharest Romania
др Небојша НОВКОВИЋ	Пољопривредни факултет, Нови Сад
др Зоран ЊЕГОВАН	Пољопривредни факултет, Нови Сад
др Христивоје ПЕЈЧИЋ	Пољопривредни факултет, К. Митровица
др Перо ПЕТРОВИЋ	Институт за међународну политику и привреду, Београд
др Горан ПОПОВИЋ	Економски факултет, Бања Лука
др Михајло РАДИЋ	Редовни професор у пензији, Београд
др Вељко РАДОЈЕВИЋ	Међународна менаџерска академија, Нови Сад
др Јеремија СИМИЋ	Редовни професор у пензији, Београд
др Јонел СУБИЋ	Институт за економику пољопривреде, Београд
др Олга ЧУРОВИЋ	Индустријско биље, Нови Сад

Белешке / Notes

Тираж:

250 примерака

Штампарија:

DIS PUBLIC, Д.О.О., Београд, Браће Јерковић 111/25,
тел./факс: 011/39-79-789

**ЕКОНОМИКА
ПОЉОПРИВРЕДЕ**

САДРЖАЈ

М. Ђоровић, С. Стевановић, Верица Лазвић ТЕНДЕНЦИЈЕ СВЕТСКЕ ПРОИЗВОДЊЕ И ПРОМЕТА МЛЕКА, МЛЕЧНИХ ПРЕРАЂЕВИНА, ЈАЈА И ВУНЕ	1
Anikó Tóth at all MOTIVATIONS TO PARTICIPATE IN COLLECTIVE AGRICULTURAL MARKETING IN HUNGARY	19
Весана Поповић и сарадници РУРАЛНИ РАЗВОЈ У СРБИЈИ И ЛОКАЛНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ	33
Emil Erjavec, Guna Salputra COULD THE RADICAL CHANGES OF DIRECT PAYMENTS POLICY DESTROY AGRICULTURAL MARKETS IN THE EU NEW MEMBER STATES?	45
Јанко М. Цвијановић и сарадници ИСТРАЖИВАЊЕ ЗАИНТЕРЕСОВАНОСТИ ЖЕНА ЗА ПРЕДУЗЕТНИШТВО У АГРОБИЗНИСУ	67
Дејан Јакшић и сарадници АНАЛИЗА ФИНАНСИЈСКОГ ПОЛОЖАЈА ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРЕДУЗЕЋА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ	81
Радован Пејановић, Владимир Његомир ПРОБЛЕМИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА У ПОЉОПРИВРЕДИ	91
Марко Јан и сарадници ДИНАМИКА БИОЕНЕРГЕТСКОГ ПОТЕНЦИЈАЛА ЗЕМЉИШТА ВОЈВОДИНЕ	105
Радојка Малетић и сарадници МАЛА И СРЕДЊА ПРЕДУЗЕЋА КАО ЧИНИОЦИ СМАЊЕЊА СИРОМАШТВА У РУРАЛНИМ ЗАЈЕДНИЦАМА СРБИЈЕ	121
Бисерка Милић и сарадници ПРОИЗВОДНИ ЕФЕКТИ ХЕМИЈСКОГ ПРОРЕЂИВАЊА ПЛОДОВА У МЛАДИМ ЗАСАДИМА ЈАБУКЕ	133
Documents STATUTE OF THE BALKAN SCIENTIFIC ASSOCIATION OF AGRARIAN ECONOMISTS	147
Закључци са међународног научног скупа МУЛТИФУНКЦИОНАЛНА ПОЉОПРИВРЕДА И РУРАЛНИ РАЗВОЈ - РЕГИОНАЛНЕ СПЕЦИФИЧНОСТИ	163
Приказ монографије СТРАТЕШКО ПЛАНИРАЊЕ РАЗВОЈА ЛОКАЛНИХ ЗАЈЕДНИЦА– МОДЕЛ МЗ ГЛОГОЊ	165

**ECONOMICS
OF AGRICULTURE**

CONTENT

Milutin T. Đorović at all TRENDS IN WORLD PRODUCTION AND TRADE OF MILK, DAIRY PRODUCTS, EGGS AND WOOL	1
Anikó Tóth at all MOTIVATIONS TO PARTICIPATE IN COLLECTIVE AGRICULTURAL MARKETING IN HUNGARY	19
Vesana Popović at all RURAL DEVELOPMENT IN SERBIA AND THE LOCAL COMMUNITIES	33
Emil Erjavec, Guna Salputra COULD THE RADICAL CHANGES OF DIRECT PAYMENTS POLICY DESTROY AGRICULTURAL MARKETS IN THE EU NEW MEMBER STATES?	45
Janko M. Cvijanović at all FEMALE ENTREPRENEURS IN AGRIBUSINESS	67
Dejan Jakšić at all ANALYSIS OF THE FINANCIAL POSITION OF AGRICULTURAL COMPANIES IN THE REPUBLIC OF SERBIA	81
Radovan Pejanović, Vladimir Njegomir PROBLEMS OF RISK MANAGEMENT IN AGRICULTURAL PRODUCTION	91
Marko Jan at all DINAMIC OF BIOENERGETIC POTENTIAL OF SOIL IN VOJVODINA	105
Radojka Maletić at all SMALL AND MEDIUM ENTERPRISES AS FACTORS IN REDUCING POVERTY IN RURAL COMMUNITIES SERBIAN	121
Biserka Milić at all ECONOMIC EFFECTS OF CHEMICAL FRUIT THINNING OF THE YOUNG TREES	133
Documents STATUTE OF THE BALKAN SCIENTIFIC ASSOCIATION OF AGRARIAN ECONOMISTS	147
Conclusions of International Scientific Meeting MULTIFUNCTIONAL AGRICULTURE AND RURAL DEVELOPMENT - REGIONAL SPECIFICS	163
Monography review STRATEGIC PLANNING FOR DEVELOPMENT OF LOCAL COMMUNITIES-MODEL MZ GLOGONJ	165

ТЕНДЕНЦИЈЕ СВЕТСКЕ ПРОИЗВОДЊЕ И ПРОМЕТА МЛЕКА, МЛЕЧНИХ ПРАРАЂЕВИНА, ЈАЈА И ВУНЕ

Др Милутин Т. Ђоровић¹, ред. проф., e-mail: djormi@agrif.bg.ac.rs;

Др Симо В. Стевановић¹, ванред. проф., e-mail: stev@agrif.bg.ac.rs;

Дипл. инж. Верица М. Лазич¹, e-mail: vlazic@agrif.bg.ac.rs;

¹ Пољопривредни факултет, Београд

Резиме: У раду је дата регионално-компаративна анализа важнијих показатеља светског тржишта и промета млека, млечних прерађевина, јаја и вуне. При овоме, посебно су изучене тенденције, односно регионалне разлике у кретању обима, динамике и структуре производње и промета свих ових производа. Дефинисани су региони, односно земље највећи произвођачи и највећи извозници и увозници анализираних производа.

На основу претходног, утврђено је да код испитиваних појава постоје врло значајне регионалне разлике и да је највећи део производње и промета, односно извоза и увоза, концентрисан у оквиру 15 земаља највећих произвођача, односно највећих извозника и увозника предметних производа. Испољене разлике и постојеће стање односа између посматраних појава, последица су бројних природних, привредних и друштвених чинилаца. У сагледавању кретања односа и степена утицаја наведених чинилаца на промене и правце кретања испитиваних појава, коришћене су квантитативне и квалитативне методе истраживања тржишта.

Кључне речи: млеко, млечне прерађевине, јаја, вуна, светска производња, светско тржиште, међународни промет.

TRENDS IN WORLD PRODUCTION AND TRADE OF MILK, DAIRY PRODUCTS, EGGS AND WOOL

Milutin T. Đorović¹, Ph.D.,
Simo V. Stevanović¹, Ph.D.,
Verica M. Lazić¹

¹ Faculty of Agriculture, Belgrade, Republic of Serbia

Summary. This paper presents the regional comparative analysis of major parameters of the world market and trade of milk, dairy products, eggs and wool. The paper particularly analyzes trends and regional differences in the volume, dynamics and structure of production and trade of these products. The regions and countries, largest producers, exporters and importers of above-mentioned products were defined.

Based on the previous one, it was found that there are very significant regional differences and that the largest part of production and trade, i.e. exports and imports, is concentrated in the 15 countries, the largest producers and largest exporters and importers of these products. Demonstrated differences and the current state of relations between the observed phenomena are due to many natural, economic and social factors. In considering the relationship trends and degree of influence of these factors on changes of the investigated phenomena, quantitative and qualitative market research methods were used.

Key words: milk, dairy products, eggs, wool, world production, world market, international trade.

MOTIVATIONS TO PARTICIPATE IN COLLECTIVE AGRICULTURAL MARKETING IN HUNGARY

Anikó Tóth¹,
Csaba Forgács², professor,
Imre Fertő^{2,3}, Senior research advisor,

¹ Ministry of Rural Development, Hungary,

² Corvinus University of Budapest, Hungary,

³ Institute of Economics, Hungarian Academy of Sciences

Abstract. The paper investigates the motivations of players within agri-food chain to participate in collective agricultural marketing actions using a survey. Our main findings are follows. Estimations show that being member in a lobby group positively influences the participation in collective agricultural marketing programs. Financial support, product developing, finding partner contacts with marketing chains and new partners have strong positive effect in the satisfaction in collective agricultural actions. Finally, membership of a lobby group and the size of firms or associations have positive impact on the willingness to pay for collective marketing actions.

Key words: collective actions, collective agricultural marketing, satisfaction

РУРАЛНИ РАЗВОЈ У СРБИЈИ И ЛОКАЛНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ

Др Весна Поповић¹, виши научни сарадник, e-mail: vesna_p@mail.iep.bg.ac.rs;
Мр Бранко Катић¹, истраживач сарадник, e-mail: branko_k@mail.iep.bg.ac.rs;
Проф. др Мирјана Савић¹, виши научни сарадник, e-mail: mirjana_s@mail.iep.bg.ac.rs,

¹ Институт за економику пољопривреде, Београд, Волгина 15

Сажетак: Рурална подручја захватају највећи део Србије и веома су хетерогена по природним условима, производним капацитетима, степену запослености, инфраструктури, нивоу дохотка и животном стандарду. Методолошки приступ одоздо на горе (bottom-up), који у први план поставља локалне актере, односно локалне субјекте чији су интереси везани за развој одређене територије, посебно је погодан за дефинисање стратешких приоритета у развојно специфичним руралним областима. Из тог разлога политика руралног развоја подржава изградњу капацитета локалних заједница за утврђивање и имплементацију локалних развојних планова. Мрежа за подршку руралном развоју путем регионалних и подручних центара треба да формира основу за успостављање и ефикасно функционисање локалних акционих група, које ће се старати о утврђивању и спровођењу развојних стратегија локалне заједнице.

Кључне речи: рурални развој, локалне акционе групе, мрежа за подршку руралном развоју, локалне заједнице.

RURAL DEVELOPMENT IN SERBIA AND THE LOCAL COMMUNITIES

Vesna Popović¹, Ph.D,
Branko Katić¹, M.Sc.,
Mirjana Savić¹, Ph.D,

¹ Institute of Agricultural Economics, Belgrade, Serbia

Summary. Rural areas encompass the most part of Serbia and they are very heterogenous in relation to natural conditions for development, production capacities, employment, infrastructure, income and standard of living.

Being a bottom-up approach, rural development focuses on local actors, i.e. local agents that have an interest in the development of an identified territory. Rural development policy recognizes the necessity of capacities building for local development strategies elaboration and implementation. Recently established Rural Development Support Network (RDSN), with its regional and municipalities' centers should make the RD policy more effective.

Key words: rural development, local action groups, rural development support network, local communities.

POLICY DESTROY AGRICULTURAL MARKETS IN THE EU NEW MEMBER STATES?

Emil Erjavec ¹, Ph.D., e-mail: emil.erjavec@bf.uni-lj.si;
Guna Salputra ², Ph.D., e-mail: guna@lvaei.lv,

¹ University of Ljubljana, Biotechnical faculty, Groblje 3, 1230 Domzale, Slovenia,

² State Institute of Agrarian Economics (LSIAE), 14 Struktoru St, Riga, Latvia

Abstract. The form and scope of direct payments under the Common Agricultural Policy are controversial for several reasons: high budgetary costs, unfair distribution between old and new Member States and weak argumentation of payments; consequently, they will have to be redefined for the period 2013-2020 and this calls for a need for policy impact assessment. The paper presents an analysis of the impact of different direct payments policy scenarios on the agricultural markets of the ten new EU Member States (NMS). The study is based on the AGMEMOD (AGricultural MEMber states MODelling) EU-27 dynamic econometric partial equilibrium models. The Baseline Scenario assumes that from 2013 on, the Single Area Payment Scheme would continue, dairy quotas would be abolished and some other policy instrument changes would take place as agreed in the 2008 Health Check policy conclusions. Preservation of the current policy would lead to further growth in production of most agricultural markets, resulting from accelerated technological development and the opportunities provided by the EU common market. The only exceptions are dairy and beef sectors, where NMS would face a drop in competitiveness. The Scenario Abolish implies total abolishment of the Pillar I direct supports and according to the Reduced EU-Wide Flat Rate Payments Scenario, payments at the entire EU area would be made more uniform, but would be – owing to the expected overall reduction of budgetary funds for Pillar I of CAP – at a substantially lower level. According to the model simulations, reducing the level of payments or their abolishing would not result in any dramatic medium-term changes on agricultural markets in NMS by 2020, which could serve as an argument for the future CAP reforms.

Keywords: CAP reform, new EU Member States, commodity markets, partial equilibrium model

ИСТРАЖИВАЊЕ ЗАИНТЕРЕСОВАНОСТИ ЖЕНА ЗА ПРЕДУЗЕТНИШТВО У АГРОБИЗНИСУ

Проф. др Јанко М. Цвијановић¹, научни саветник, e-mail: jankocvi@eunet.rs;
Др Бошко Војновић², e-mail: bosko_v@verat.net;
Мр Јелена Лазић³, e-mail: jlazic@ecinst.org.rs;

¹ Универзитет Мегатренд, ФПС, Београд,

² Висока пољопривредна школа, Шабац,

³ Економски институт, Београд

Резиме: Спроведеним истраживањем анализирају се ставови и размишљања о могућностима покретања женског агробизниса. Резултати указују на незадовољство жена друштвеним статусом на селу и сматрају да су у подређеном положају у односу на супротни пол. Присутна је заинтересованост становница руралних подручја за покретање сопственог агропредузетничког подухвата, како оних које су незапослене, тако и жена које имају посао, али би се бавиле пословима у подручју пољопривреде. Потенцијалне предузетнице имају искуства у пословима пољопривреде, али не познају у довољној мери функционисање агробизниса. Из тог разлога су спремне да се додатно едукују и радо би прихватиле неповратну финансијску подршку.

Кључне речи: женско предузетништво, агробизнис, едукација

FEMALE ENTREPRENEURS IN AGRIBUSINESS

Janko M. Cvijanović¹, Ph.D.,
Boško Vojnović², Ph.D.,
Jelena Lazić³, M.Sc.,

¹ Megatrend university, FPS, Belgrade, Serbia,

² Agriculture college, Šabac, Serbia,

³ Economics institute, Belgrade, Serbia

Summary. Conducted survey analyzes the attitudes and thinking about the possibilities of launching women's agribusiness. The results indicate dissatisfaction with women's social status in the country and believe they are in a subordinate position in relation to male. There is interest in the rural areas to start their own agropreduzetničkog poduhvata, those who are unemployed, and women who have a job, but to deal with jobs in agriculture. Potential entrepreneurs have experience in agriculture, but not sufficiently familiar with the functioning of agribusiness. For this reason, are willing to further educate and gladly accepted the grant grant support.

Key words: women's entrepreneurship, agribusiness, education

АНАЛИЗА ФИНАНСИЈСКОГ ПОЛОЖАЈА ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРЕДУЗЕЋА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Др Дејан Јакшић¹, ванред. проф., е-mail: jaksicd@ef.uns.ac.rs.
MSc Бојана Вуковић¹, асистент,
MSc Кристина Мијић¹, асистент,

¹ Економски факултет, Суботица

Резиме: Финансијски положај предузећа одређен је стањем финансијске равнотеже, задуженошћу, солвентношћу, одржавањем реалне вредности сопственог капитала и репродукционом способношћу предузећа. У циљу успешне анализе која подразумева разликовање доброг, прихватљивог и лошег финансијског положаја, у раду су посматрани најзначајнији параметри финансијског положаја пољопривредних предузећа у Републици Србији. Истраживање је базирано на узорку од 50 финансијских извештаја пољопривредних предузећа. На основу остварених показатеља финансијског положаја предузећа у две узастопне године (2008, 2009.) дошло се до резултата који су указали да чак 70% предузећа има лош финансијски положај у обе посматране године. Лош финансијски положај већине пољопривредних предузећа указује на проблем пољопривредне гране као целине, који захтева системске мере за његово превазилажење путем јачања финансијске, а тиме и економске позиције пољопривредне делатности.

Кључне речи: финансијски положај предузећа, анализа, пољопривреда

ANALYSIS OF THE FINANCIAL POSITION OF AGRICULTURAL COMPANIES IN THE REPUBLIC OF SERBIA

Dejan Jaksic¹, Ph.D,
Bojana Vukovic¹, M.Sc.,
Kristina Mijic¹, M.Sc.,

¹ Faculty of Economics, Subotica, Serbia

Summary. The financial position of a company is determined by its financial balance, indebtedness, solvency, maintenance of real value of equity and reproductive ability. In order to recognize a financial position of agricultural companies as good, acceptable or bad, in this paper we observed the most important parameters of the financial position of agricultural companies in the Republic of Serbia. The research was based on a sample of 50 financial statements of agricultural companies. Comparison of indicators of the financial position of the companies in two consecutive years (2008, 2009) led to a conclusion that 70% of the agricultural companies had a bad financial position in both observed years. Bad financial position of the companies is a consequence of the lack of financial balance, and inability to maintain an acceptable level of liquidity. Bad financial position of most agricultural companies indicates the problem of agricultural branch as a whole, which requires systemic measures by strengthening financial position and therefore economic position of agricultural activity in Republic of Serbia.

Key words: financial position of company, analysis, agriculture

ПРОБЛЕМИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА У ПОЉОПРИВРЕДИ

Др Радован Пејановић¹, ред. проф., e-mail: mirelat@polj.uns.ac.rs,

Др Владимир Његомир², доцент, e-маил: njega@eunet.rs,

¹ Пољопривредни факултет, Нови Сад,

² Факултет за правне и пословне студије, Нови Сад

Резиме: Пољопривредну производњу карактерише перманентна изложеност варијабилностима које настају као последица сезонских промена температура, суша, поплава, промена државних политика, и сл. Циљ рада је да на јединствен и свобухватан начин утврди изложеност ризицима у пољопривреди и одговарајуће начине управљања њима. Резултати истраживања указују да се сви ризици могу груписати: регулаторне, тржишне и производне. У зависности од врсте ризика пољопривредним произвођачима су на располагању различите мере управљања. Имајући у виду да управљање ризиком није нужно усмерено на редуковање потенцијалних опасности већ и на искориштавање могућих профитабилних шанси, разумевање и успешно примењивање различитих алтернатива презентованих у раду може омогућити остарење дугорочно одрживе успешности пословања пољопривредних произвођача.

Кључне речи: пољопривреда, ценовни ризик, производни ризик, регулаторни ризик, осигурање.

PROBLEMS OF RISK MANAGEMENT IN AGRICULTURAL PRODUCTION

Radovan Pejanović¹, PhD,

Vladimir Njegomir², PhD,

¹ Faculty of Agriculture, Novi Sad, Serbia,

² Faculty of Legal and Business Studies, Novi Sad, Serbia

Summary. Agricultural production is characterised by permanent exposure to variabilities that result from seasonal temperature changes, droughts, floods, policies changes, etc. The aim of the paper is to determine risk exposures in agriculture and methods for risk management in a simplified and holistic way. Research results indicate that all risks can be grouped into regulatory, market and production. The methods of risk management depends on the type of risks. Having considered that risk management is not necessarily directed towards reduction of potential dangers but also towards taking advantage of possible profitable opportunities, understanding and successful application of different alternatives presented in the paper can facilitate the creation of farmers' sustainable business success in the long run.

Keywords: agriculture, price risk, production risk, regulatory risk, insurance.

ДИНАМИКА БИОЕНЕРГЕТСКОГ ПОТЕНЦИЈАЛА ЗЕМЉИШТА ВОЈВОДИНЕ

Др Јан Марко ¹, ред. проф. у пензији,
Др Миленко Јовановић ¹, ред. проф.,
Мр Емилија Николић-Ђорић ¹, асистент,
Мр Тодор Марковић ¹, асистент, е-mail: todor@polj.uns.ac.rs

¹ Пољопривредни факултет, Трг Доситеја Обрадовића 8, Нови Сад

Резиме: Биоенергетски потенцијал земљишта (изражен укупном произведеном сувом материјом) Војводине у испитиваном раздобљу (1956-2007) не користи се истим интензитетом. У одређеним периодима остварује се правилан раст производње, док се у другим запажа прво замор, затим њен наглашен пад и на крају благи пораст. У раду се констатује зависност између количине свих облика активних материја (N, P₂O₅, K₂O) које се уносе у земљиште и обима произведене органске масе изражене као апсолутно суве супстанце. Отворено је питање да ли се производња може повећати у наредном раздобљу до нивоа који је оствариван пре три деценије.

Кључне речи: Биоенергетски потенцијал, активна материја, минерална ђубрива, стајњак, легуминозе, производња суве материје

DINAMIC OF BIOENERGETIC POTENTIAL OF SOIL IN VOJVODINA

Jan Marko ¹, Ph.D.,
Milenko Jovanović ¹, PhD.,
Emilija Nikolić-Đorić ¹, M.Sc.,
Todor Marković ¹, M.Sc.

¹ Faculty of Agriculture, Trg Dositeja Obradovića 8, Novi Sad

Summary. Bioenergetic potential of the soil (expressed as total dry matter produced) does not use the same intensity. In certain periods exercised proper growth of production, while the other observes at first fatigue, then its often pronounced decline and finally a slight increase. The paper concludes dependence between the quantity of all forms of active substances (N, P₂O₅, K₂O) that is stored in the soil and the volume of produced organic mass expressed as absolute dry substance. Is an open question whether the production could increase in the coming period to a level that is accomplished by three decades ago.

Key words: bioenergetic potential, active substances, mineral fertilizers, manure, legumes, dry matter production

МАЛА И СРЕДЊА ПРЕДУЗЕЋА КАО ЧИНИОЦИ СМАЊЕЊА СИРОМАШТВА У РУРАЛНИМ ЗАЈЕДНИЦАМА СРБИЈЕ

Др Радојка Малетић¹, ред. проф., e-mail: maletic@agrif.bg.ac.rs;
Др Слободан Церанић¹, ред. проф.,
Др Блаженка Поповић¹, доцент,

¹ Пољопривредни факултет, Београд, Немањина 6.

Резиме: Укљученост руралне популације у друштвене токове и развојне процесе је од кључног значаја за Србију, с обзиром да рурална подручја чине 85% њене територије, учествују у бруто домаћем производу са 41%, а њихови становници чине 42% укупне популације. Укљученост руралне популације значајна је истовремено из перспективе квалитета живота, остваривања права и развоја потенцијала руралног становништва, као и са становишта одрживог развоја руралних средина. Рурално тржиште рада Србије је током транзиције девестирано, што је за последицу имало дислоцирање великих континената вишкова индустријске радне снаге у сектор пољопривреде и сходно томе раст прикривене незапослености и сиромаштва на газдинствима. Стога ћемо у овом раду навести неке чињенице које би могле да у значајној мери ублаже тренутно стање сиромаштва у пољопривреди Србије.

Кључне речи: пољопривреда, сиромаштво, рурално тржиште рада, МСП.

SMALL AND MEDIUM ENTERPRISES AS FACTORS IN REDUCING POVERTY IN RURAL COMMUNITIES SERBIAN

Radojka Maletić¹, Ph.D.,
Slobodan Ceranić¹, Ph.D.,
Blaženka Popović¹, Ph.D.

¹ Faculty of Agricultural, Belgrade, Serbia

Summary. Inclusion of rural population into social trends and development processes is of key importance for Serbia, considering that rural regions make 85% of its territory, participating in the gross national product with 41%, and rural population makes 42% of total population. Inclusion of rural population is important at the same time from the perspective of quality of life, realization of rights and development of the potential of rural population, as well as from the aspect of sustainable development of rural communities. Rural labour market in Serbia was devastated during transition, which as a consequence had dislocation of surpluses of industrial labour into sector of agriculture and increase of hidden unemployment and poverty on holdings. Therefore, in this paper, some of the facts which could considerably mitigate current poverty situation in Serbia are presented.

Key words: agriculture, poverty, rural labour market, SME.

ПРОИЗВОДНИ ЕФЕКТИ ХЕМИЈСКОГ ПРОРЕЂИВАЊА ПЛОДОВА У МЛАДИМ ЗАСАДИМА ЈАБУКЕ

Дипл. инж-мастер, Бисерка Милић¹, истраживач приправник, e-mail: biserka@polj.uns.ac.rs
Др Зоран Кесеровић¹, редовни професор,
Мр Ненад Магазин¹, асистент,

¹ Пољопривредни факултет, Нови Сад

Резиме: У првим годинама родности стабала јабуке, неопходно је контролисати оптерећеност родом и део плодова уклонити ручним или хемијским проређивањем. Циљ рада је утврђивање оптималног интензитета хемијског проређивања плодова са аспекта висине приноса и прихода у засаду јабуке сорте златни делишес, у другој и трећој години родности. Проређивање плодова вршено је 6-бензиладенином (БА) концентрације 100, 150 и 200 мг/л. Примена БА са циљем оптимизације броја плодова на испитиваним стаблима, довело је до смањења прихода које се креће од 12,5 до 25,1% у односу на контролу. Најбоље резултате дала је примена 200 мг/л БА, у погледу броја плодова по родној граници, просечне масе, пречника плодова и висине приноса који је у овој варијанти најприближнији планираном приносу.

Кључне речи: јабука, 6-бензиладенин, проређивање, принос, приход

ECONOMIC EFFECTS OF CHEMICAL FRUIT THINNING OF THE YOUNG TREES

Biserka Milić¹, M.Sc.,
Zoran Keserović¹, Ph.D.,
Nenad Magazin¹, M.Sc.

¹ Faculty of Agriculture, Novi Sad, Serbia

Summary. Control of apple trees productivity, during the first years of bearing is essential for maintaining high and regular yields in the entire exploitation period. Removing redundant fruitlets has to be done every year, either by hand or using chemical thinning compounds. The object of this research was to optimize the intensity of chemical fruit thinning according to yield and income in Golden Delicious apple orchard, in the second and third fruiting season. Three rates of 6-benzyladenine (BA) were applied to thin fruits: 100, 150 and 200 mg/l. Calculated income decreased after BA application by 12,5-21,5% compared to the untreated group. The most efficient treatment was 200 mg/l BA, regarding average fruit weight, diameter and yield which nearly reached the planned yields. Additional correction of fruit number per tree by hand thinning was the least necessary after treatment with 200 mg/l BA.

Key words: apple, 6-benzyladenine, thinning, yield, income

УПУТСТВО АУТОРИМА	INSTRUCTIONS TO AUTHORS
<p>Научни часопис ЕКОНОМИКА ПОЉОПРИ-ВРЕДЕ објављује оригиналне научне радове, прегледне чланке, стручне радове, претходна саопштења, приказе књига и документе. Радови који се категоризују као научни морају имати две позитивне рецензије, према Стандардима МНС и Правилима Уредништва. Аутор је анониман за рецензента а рецензент је анониман за аутора рукописа. Рецензент аутономно вреднује рукопис и може дати позитивну рецензију, предложити дораду или дати негативну рецензију. Рукопис који је за дораду, редакцији прослеђује аутору, уз текст анонимне рецензије. Негативно оцењен рукопис враћа се аутору, уз текст анонимне рецензије.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Рад припремити на рачунару, програм Word for Windows, фонт Times New Roman – ћирилица, size 11 - Наслов рада: центриран, size 12, bold; међунаслови: size 11, bold. - Име аутора: испод наслова, академско, односно научно звање, организација, седиште. - Абстракт/сажетак (до 150 речи) и кључне речи, испод имена аутора. - Називи и заглавља табела морају бити на српском и енглеском језику, size 11, center. - Обим рада: до 10 страница (укључујући табеле, графиконе и слике), формат А4, маргине: горе/доле 5.5, лево/десно 4.0, проред 1.0 (највише 18.000 знакова). - Литература (на крају рада, пре абстракта на енглеском): презиме и име аутора (година издања), <i>наслов рада</i>, издавач, место издања, број стране; азбучним редом према презимену аутора. - Абстракт (до 150 речи) и кључне речи, са насловом рада и адресом аутора на енглеском језику (фонт Times New Roman, латиница, size 11), после литературе. - На крају рада се наводи пуна адреса аутора, број телефона и Е-mail адреса. <p>Рад доставити на е-mail: iepbgdyu@eunet.rs или milanrmilanovic@yahoo.com и поштом у два примерка, на адресу:</p> <p style="text-align: center;">ЕКОНОМИКА ПОЉОПРИВРЕДЕ Београд, Волгина 15.</p>	<p>The scientific journal AGRICULTURAL ECONO-MICS publishes the original scientific papers, review papers, professional papers, preliminary statements, reviews of the books as well as the documents. The papers categorized as the scientific ones must have two positive reviews, according to the Standards of MSRS as well as the Editorship Rules. The author is anonymous for reviewers, while the reviewer is anonymous for the author of the manuscript. The reviewer autonomously evaluates the manuscript and he/she could give a positive review, suggests some finishing touches or give a negative review. The manuscript that has to be finishes off, has been submitted to the author by editorial board, together with the text of anonymous review. Negatively evaluated manuscript has been submitted to the author, together with the text of anonymous review.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Paper has to be prepared on the computer, in Word for Windows, Times New Roman, in English, size 11. - Title of the Paper: centered, size 12, bold; sub-titles: 11, bold italic. - Name of Authors: under the title, academic, i.e. scientific degree, institution, location. - Abstract (maximum 150 words) and key words, under the author's name(s). - Titles and Headings of the Tables, size 11, center. - Length of Paper: maximum 10 pages (including tables, graphs and pictures), paper size A4, margins: header/footer 5.5, left/right 4.0, line spacing 1.0 (maximum 18,000 characters). - Literature (at the end of the paper, before an abstract in English): surname and name of the author(s) (year of publishing), <i>title of publication</i>, publisher, place of publishing, page number(s); in alphabetical order according to the author's surname. - Abstract (maximum 150 words) and Key words, together with title of the paper and address of author(s) Times New Roman, size 11, after Literature. - At the end of the paper it should be cited a full author's address, phone number and e-mail address. <p>The paper should be sent to the following e-mail address: iepbgdyu@eunet.rs or milanrmilanovic@yahoo.com as well as two paper copies by post to the following address:</p> <p style="text-align: center;">AGRICULTURAL ECONOMICS (ЕКОНОМИКА ПОЉОПРИВРЕДЕ) Belgrade, Volgina 15.</p>